

Vervanging van de Wet Europese verkiezingen alsmede aanpassing van enige andere wetten in verband met de herziening van de Kieswet

MEMORIE VAN ANTWOORD

Ontvangen 19 oktober 1989

De vraag van de leden van de P.v.d.A.-fractie inzake de registratie van aanduidingen van politieke groeperingen maakt het mogelijk op dit punt, dat in de Tweede Kamer bij de mondelinge behandeling opkwam en daardoor een niet volledige beantwoording kreeg, nader in te gaan.

Indien de aanduiding van een politieke groepering overeenkomstig artikel G1 van de Kieswet door het centraal stembureau voor de verkiezing van de leden van de Tweede Kamer is geregistreerd, geldt die aanduiding krachtens artikel G4, eerste lid, tevens voor de verkiezing van de leden van provinciale staten en van de gemeenteraden. Op provinciaal en gemeentelijk niveau vindt dan geen afzonderlijke registratie plaats. Aan de op grond van deze doorwerking geldende aanduiding mag niets gewijzigd of toegevoegd worden.

De in het wetsvoorstel neergelegde registratieregeling sluit echter niet uit dat een provinciale of plaatselijke afdeling van een landelijke politieke groepering als afzonderlijke groepering op dit lagere niveau een eigen aanduiding laat registreren. Zij zal dan aan de in artikel G2, resp. artikel G3 gestelde vereisten voor registratie moeten voldoen. Bij de beoordeling van de aanvaardbaarheid van de te registreren aanduiding door het centraal stembureau voor de verkiezing van de leden van provinciale staten resp. de gemeenteraad rijst dan de vraag of de aanduiding geheel of in hoofdzaak overeenstemt met een reeds op de voet van artikel G1 geregistreerde aanduiding van een andere politieke groepering en daardoor verwarring te duchten is. Het centraal stembureau zal deze vraag ontkennend kunnen beantwoorden, aangezien de landelijke groepering weliswaar als een «andere politieke groepering» is te beschouwen en de aanduidingen in hoofdzaak overeenstemmen, maar door de organisatorische en politieke verbondenheid tussen beide groeperingen geen vrees voor verwarring behoeft te bestaan. Op deze wijze zou dus bij voorbeeld denkbaar zijn dat het C.D.A. in de provincie Limburg onder de aanduiding «C.D.A./Limburg» aan de verkiezing voor provinciale staten deelneemt.

De door lid van de S.G.P.-fractie gestelde vragen worden als volgt beantwoord.

1. De lid-staten binnen de Europese Gemeenschappen waar evenals in ons land op donderdag wordt gestemd zijn: Ierland, Denemarken, het Verenigd Koninkrijk en Spanje. In deze vier lid-staten is de situatie op het punt van de vaststelling en de publikatie van de uitslag als volgt.

Lid-staat	Aanvang telling	Uitslag
Ierland	zondagmiddag	maandagmiddag
Denemarken	maandagochtend	maandagavond
Verenigd Koninkrijk	zondagavond	zondag/maandag
Spanje	donderdagavond	zondagavond

Met betrekking tot de situatie in Spanje zij opgemerkt dat de wetgeving aldaar de overheid verplicht tot geheimhouding van de uitslag tot de sluiting van de stembussen in de lid-staat waar de kiezers het laatst hun stem kunnen uitbrengen (Europese verkiezing '89: zondagavond ca. 22.00 uur). Een bepaling die stembureauleden en alle andere personen die ambtshalve van de uitslagen per stembureau kennis dragen, tot geheimhouding verplicht – vgl. art. 28 van de huidige Wet Europese verkiezingen en art. 21 van het onderhavige wetsvoorstel –, kent men in Spanje niet. Het tellen van de stemmen vindt in Spanje evenals in Nederland in het openbaar plaats, waarbij de stemcijfers in tegenstelling tot in ons land wél worden bekendgemaakt door de voorzitters van de stembureaus.

2. Tijdens de mondelinge behandeling van het onderhavige wetsvoorstel in de Tweede Kamer is uitvoerig gesproken over de verplichting tot geheimhouding van uitslagen bij Europese verkiezingen. Verschillende woordvoerders bepleitten een zodanige wijziging van de Akte dat de uitslag, zoals te doen gebruikelijke in ons land bij verkiezingen, nog op de dag van stemming zelf bekend gemaakt zou kunnen worden. Door de eerste ondergetekende is tijdens het debat het standpunt ingenomen dat, wat Nederland betreft, de desbetreffende bepaling uit de Akte, te weten artikel 9, tweede lid («Met de telling van de stemmen mag pas een begin gemaakt worden na sluiting van de stembussen in de lid-staat waar de kiezers het laatst hun stem uitbrengen tijdens de in lid 1 bedoelde periode.»), zou kunnen worden geschrapt. Aan de Tweede Kamer is toegezegd de zaak in Europees verband aan de orde te zullen stellen. Wij zijn dan ook bereid om gezamenlijk met de elf andere lid-staten een collectieve inspanning te ondernemen ten einde te komen tot aanpassing van de Akte, waarbij bedacht moet worden dat een dergelijke aanpassing slechts tot stand kan komen op voorstel van het Europees Parlement en met instemming van alle lid-staten van de Europese Gemeenschappen.

3. In Denemarken, de Bondsrepubliek Duitsland, Griekenland, Spanje, Frankrijk, Italië, Luxemburg en Portugal worden de Europese verkiezingen gehouden met toepassing van een stelsel van evenredige vertegenwoordiging op nationaal niveau. In België geldt een stelsel van evenredige vertegenwoordiging binnen twee districten en in Ierland binnen vier districten. In het Verenigd Koninkrijk wordt een stelsel van relatieve meerderheid in enkelvoudige districten gehanteerd.

4. In Spanje, Denemarken, Luxemburg en het Verenigd Koninkrijk is de Wet Europese verkiezingen in de bestaande Kieswet geïntegreerd.

De Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken,
D. I. J. W. de Graaff-Nauta

De Staatssecretaris van Buitenlandse Zaken,
B.-J. M. van Voorst tot Voorst